

สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่น
เป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ
Current Situation Problems and Needs of Teaching with Contextual
Creativity Based learning with Entrepreneurship Education

ชาญชัย ก่อใจ*

Chanchai Gorjai

ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์**

Khajornsak Buaraphan

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ และ 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมวิธี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสำรวจ คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน กลุ่มผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม คือ ครูผู้สอน จำนวน 8 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบบันทึกสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยายและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า ครูมีระดับความคิดเห็นด้านปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.145) และความต้องการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.159) นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นด้านปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.143) และความต้องการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.199)

* ครู, โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

Teacher, Ban Huai Rai Samakkee School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3.

** รองศาสตราจารย์ ดร., สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

Associate Professor Dr., Institute for Innovative Learning, Mahidol University.

Received: October 8, 2024/ Revised: December 23, 2024/ Accepted: December 26, 2024

ครูที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มระบุปัญหาผู้เรียนขาดทักษะของการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ อีกทั้งไม่สามารถเชื่อมโยงบริบทท้องถิ่นกับเนื้อหาการเรียนรู้ ครูต้องการการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยใช้บริบทท้องถิ่นที่เน้นการศึกษาเพื่อการประกอบการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน นักเรียนระบุปัญหาการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงาน และความต้องการเรียนรู้บริบทท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการได้ 7 ขั้นตอน คือ 1) นำเสนอบริบทท้องถิ่นเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ 2) ระบุปัญหาและร่วมกันทำความเข้าใจบริบท 3) วางแผนและลงมือสร้างสรรค์บูรณาการการประกอบการ 4) นำเสนอผลงานและวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ 5) สรุปองค์ความรู้จากบริบท 6) ประยุกต์ใช้ความรู้สู่การประกอบการ และ 7) ประเมินผลการเรียนรู้

คำสำคัญ: ปัญหา; ความต้องการ; การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน; บริบทท้องถิ่น; การศึกษาเพื่อการประกอบการ

Abstract

The objectives of this research are 1) to explore the current situation, problems, and needs of teaching with contextual creativity-based learning with entrepreneurship education, and 2) to develop a contextual creativity-based learning with entrepreneurship education model. The researcher collected data using a mixed-methods approach. The survey participants included 30 teachers from Chiang Rai Primary Education Service Area Office 3 and 35 Grade 11 students. The focus group participants consisted of 8 teachers and 7 Grade 11 students. The research tools used were questionnaires and focus group discussion. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, while qualitative data were analyzed using thematic analysis.

The research results showed that the teachers rated the problems regarding contextual creativity-based learning with entrepreneurship education at a moderate level ($\bar{X} = 2.83$, $SD = 0.145$), and the needs at a high level ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.159$). The students who responded to the questionnaire rated the problems at a moderate level ($\bar{X} = 3.04$, $SD = 0.143$), and the needs at a high level ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.199$). Teachers in the focus group identified issues such as students lacking critical and creative thinking skills, and difficulties in linking contents with diverse local contexts. Teachers expressed a need for creative-based learning management that uses local contexts to promote entrepreneurial education for sustainable local development. Students in the focus group reported a lack of creative thinking and expressed a need for

learning management that applies local context to promote local development. The researcher synthesized literature and formulated a seven-step process for contextual creativity-based learning with entrepreneurship education: 1) Introduction, 2) Identification, 3) Initiation, 4) Sharing, 5) Summarization, 6) Extension, and 7) Evaluation.

Keywords: Problems; needs; creativity-based learning; local context; entrepreneurship education

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายและจุดเน้น ประจำปีงบประมาณ 2567 ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ให้เพิ่มสูงขึ้นผ่านกระบวนการต่าง ๆ อาทิ การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง พัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผลฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นแห่งอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ทั้งนี้ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้ระบุทักษะที่จำเป็นของประชากรในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3Rs 8Cs กล่าวคือ “3Rs ได้แก่ อ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) และคิดเลขเป็น (Arithmetic) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และมีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และระเบียบวินัย (Compassion) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

เมื่อพิจารณาจำเพาะไปที่ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) พบว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนบางกลุ่มที่เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วอาจจะไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หากแต่ต้องไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวที่มีความอึดอัด นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชายขอบเป็นนักเรียนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยต่าง ๆ ที่ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมและความเชื่อที่หลากหลาย โรงเรียนจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพเป็นการพิเศษให้นักเรียนกลุ่มนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่น เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วนักเรียนจะมีทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพบริบทท้องถิ่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างได้อย่างมีความสุข ดังปณิธานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงที่ว่า “เยาวชนเหล่านี้จะเติบโตเป็นพลเมืองที่มีจิตสำนึกดีต่อสังคม และมีค่านิยมที่ดี เช่น ความรับผิดชอบ ความคิดที่เริ่มสร้างสรรค์ สามารถพึ่งพาตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง

ควบคู่ไปกับความสามารถทางวิชาการ และสามารถนำพาชุมชนโดยดุษฎีความยั่งยืนอย่างแท้จริง” (มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์, มปป.)

โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี เป็นโรงเรียนระดับชั้นปฐมนิเทศระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการปลูกฝังทักษะอาชีพให้แก่นักเรียนเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของโครงการพัฒนาโดยดุษฎีและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ร่วมมือกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพัฒนาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) แนวใหม่ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอาชีพการประกอบและบริการอาหาร สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ เพื่อปลูกฝังทักษะอาชีพให้แก่ นักเรียน (โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี, 2567)

อย่างไรก็ตาม ในการเรียนการสอน วิชาเบเกอรี่เพื่อการค้า ตามหลักสูตรดังกล่าว นักเรียนยังขาดทักษะการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking skills) คิดไม่คล่อง ขาดการคิดริเริ่ม ไม่กล้าคิดสิ่งใหม่ ๆ ที่นอกเหนือจากสิ่งที่ตัวเองเคยพบเจอทำให้ขาดความสามารถในการสร้างสรรค์และคิดนอกกรอบ นักเรียนเหล่านี้ มักต้องพึ่งพาการสนับสนุนหรือการชี้แนะจากครูผู้สอนเป็นอย่างมาก ซึ่งทักษะการคิดสร้างสรรค์นี้เป็นหนึ่งในทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญประการหนึ่งในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Phenphanor Phuangphae, 2017; วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2558; มงคล เรืองณรงค์ และลัดดา ศิลาโน้อย, 2558; ชลธิชา นานา, 2560) นอกจากนั้นนักเรียนยังขาดทักษะการประกอบการ (entrepreneurial skills) ที่ต่อยอดมาจากทักษะอาชีพในการริเริ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเบเกอรี่ที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ทักษะการประกอบการจึงเป็นทักษะที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนที่เรียนรู้เกี่ยวกับธุรกิจหรืออาชีวศึกษา เนื่องจากทักษะการประกอบการจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทาย แสวงหาข้อมูลและความรู้ใหม่ ๆ แสวงหาโอกาสทางธุรกิจ กล้าคิดริเริ่ม กล้าทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ กล้าตัดสินใจและยอมรับความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ (สมภพ ล้อเรืองสิน, 2562; สุรัชย์ ภัทรบรรเจิด, 2560; กิตติคุณ มั่นคงดี, 2560; อาทิตย์ วุฒิกะโร, 2543; นวรัตน์ ชนาพรณ, 2550) และสามารถนำความรู้ความสามารถมาวางแผนในการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ (กิตติคุณฐากรณ์ การุณประชา, 2563)

แนวทางหนึ่งในการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน คือ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based Learning) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ความรู้และทักษะด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ((วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และวรวรรณ นิमितพงษ์กุล, 2562; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ผู้เรียนสามารถคิดนอกกรอบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีแนวคิดใหม่ ๆ (สุภาวดี หาญเมธี, 2551) เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์หรือความรู้ที่มีอยู่เดิมทำให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา พัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ในอนาคต (กิตติมา กิจประเสริฐ, 2562; จุฑารัตน์ ศรีน้อย, 2564)

นอกจากนั้น การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนควรเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นผ่านการจัดการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐาน (Context-based Learning) ที่นำบริบทที่เป็นสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าความรู้ มีการวางแผนในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตนเอง แล้วลงมือแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ (ภรณ์ภัสสรณ์ จำชัยภูมิ, 2558) ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น แต่ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับสังคมท้องถิ่น เป็นการสร้างการศึกษาอย่างยั่งยืนที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนและสังคมในระยะยาว (พิมพ์พิชา เอกพันธ์, 2563; อธิวิทย์ เนียมโก๊ะ, 2565)

อย่างไรก็ตาม เมื่อทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยพบว่า ยังขาดการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) แนวใหม่ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอาชีพการประกอบและบริการอาหาร สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ วิชาเบเกอรี่เพื่อการค้า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based Learning) มีรากฐานมาจากการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ที่เน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบความคิดแนวขนานของ Dr. Edward de Bono จนกลายมาเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ กระตุ้นความสนใจ ตั้งปัญหา แบ่งกลุ่มตามความสนใจ ค้นคว้า และคิดนำเสนอผลงาน และการประเมินผล (วิริยะฤชชัยพาณิชย์, 2558)

ความคิดสร้างสรรค์ คือ ลักษณะของความคิดที่มีหลายมิติ หลายมุมมอง หลายทิศทาง สามารถคิดได้กว้างไกล ไร้กรอบ และไร้ขอบเขต โดยสามารถนำไปประยุกต์ทฤษฎีหรือหลักการได้อย่างรอบคอบและมีความ

ถูกต้องจนนำไปสู่การคิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่หรือรูปแบบความคิดใหม่ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จึงมีจุดมุ่งหมายในการดัดศักยภาพทางความคิดในตัวผู้เรียนออกมา ด้วยการกระตุ้นความอยากรู้สู่การตั้งปัญหาและค้นคว้าหาข้อมูลแก้ไขปัญหา รวมถึงการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้ เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยเน้นกระบวนการลงมือทำด้วยความกระตือรือร้นรวมถึงกระบวนการคิดซึ่งมีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิม (ชนาธินาถ โกษาแสง, 2564)

การจัดการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐาน

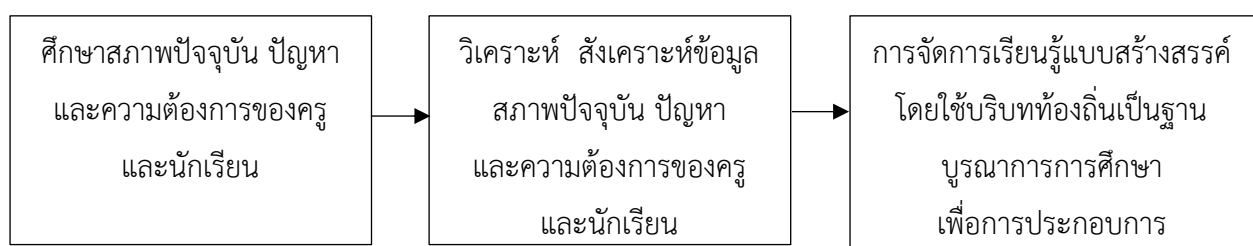
การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน หมายถึง การเรียนรู้ที่นำเอาสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียน โรงเรียน ชุมชน สังคม หรือประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี นำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการออกแบบให้เชื่อมโยงกับประเด็นปัญหา มาเป็นจุดเริ่มต้นและผลักดันให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาผ่านการลงมือปฏิบัติ (ธีรวิทย์ เนียมโกศ, 2565) การจัดการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐานปลูกฝังการเรียนรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดและหลักการในการแก้ปัญหา ที่สามารถถ่ายโอนความรู้ไปสู่สถานการณ์อื่นหรือเหตุการณ์อื่น ๆ และนักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่มีที่สิ้นสุด นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับบริบทที่อยู่รอบตัวและเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการกลุ่มที่เน้นการระดมความคิดของผู้เรียนและการทำงานร่วมกัน (พิมพ์ิชา เอกพันธ์, 2563)

การศึกษาเพื่อการประกอบการ

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่ริเริ่มมีความคิดทำธุรกิจด้วยความกล้าเสี่ยง และมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ โดยพยายามอย่างเต็มที่เพื่อไปสู่ความสำเร็จ (ธนวุฒิ พิมพ์กิ, 2558) เป็นบุคคลที่มองเห็นโอกาสทางธุรกิจ และมีการนำความรู้ ความสามารถมาวางแผนในการแสวงหาผลกำไรและการเติบโตในการดำเนินธุรกิจของตัวเอง (กิตติคุณ มั่นคงดี, 2560)

การศึกษาเพื่อการประกอบการเป็น 1) การศึกษาที่บูรณาการความรู้ทางธุรกิจศึกษาเพื่อมุ่งสร้างความรู้ทางธุรกิจในด้านสาขาวิชาการบัญชี การเงิน การตลาด และการจัดการ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างศักยภาพของการเป็นผู้ประกอบการของตัวผู้เรียน 2) การศึกษาที่ต่อยอดองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อเตรียมความพร้อมให้มีศักยภาพในการแสวงหาและสร้างธุรกิจของผู้เรียน และ 3) การศึกษาที่ไม่จำกัดกรอบในเนื้อหาวิชาของสาขาใดสาขาหนึ่ง และสามารถเรียนรู้ได้ทุกระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method) แบบ Convergent parallel design ที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองแบบแยกจากกัน ก่อนที่จะนำผลมาเปรียบเทียบเพื่ออธิบายร่วมกันในขั้นตอนสุดท้าย โดยมีการอธิบายนิยามของ "การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ" ให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจก่อนเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

วิธีวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้ คือ วิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม คือ ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คน (เพศชาย 12 คน เพศหญิง 18 คน) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี จำนวน 35 คน (เพศชาย 7 คน เพศหญิง 28 คน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด กล่าวคือ แบบสอบถามปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ สำหรับครู และสำหรับนักเรียน โดยเครื่องมือแต่ละชุดมีลักษณะ องค์ประกอบ และการตรวจคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1) แบบสอบถามปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ (สำหรับครู) มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เริ่มจากน้อยที่สุด (1) น้อย (2) ปานกลาง (3) มาก (4) ไปจนถึงมากที่สุด (5) จำนวน 49 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามด้านปัญหา จำนวน 24 ข้อ และข้อคำถามด้านความต้องการ จำนวน 25 ข้อ และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยให้คณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ที่ต้องการของข้อคำถามแต่ละข้อ พบว่าข้อคำถามมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับผู้ให้ข้อมูลจริง จำนวน 15 คน แล้วนำผลมาหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Cronbach (α) พบว่า ข้อคำถามด้านปัญหาและความต้องการ มีค่า α เท่ากับ 0.80 และ 0.91 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

2) แบบสอบถามปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐาน (สำหรับนักเรียน) มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐาน เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 43 ข้อ แบ่งเป็น ข้อคำถามด้านปัญหา 25 ข้อ และข้อคำถามด้านความต้องการ 18 ข้อ และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จากนั้นได้ทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่คล้ายผู้ให้ข้อมูลจริง แล้วนำผลมาหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Cronbach (α) พบว่า ข้อคำถามด้านปัญหาและความต้องการ มีค่า α เท่ากับ 0.90 และ 0.89 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) สำหรับข้อมูลจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis)

วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGS) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) 2 กลุ่ม คือ ครูโรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 8 คน โดยเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี จำนวน 7 คน โดยเป็นนักเรียนที่เคยได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานในการเรียน เรื่อง เบเกอรี่เพื่อการค้า มาแล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 2 ชุด คือ 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐาน บูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ สำหรับครู และสำหรับนักเรียน โดยเครื่องมือแต่ละชุดมีลักษณะองค์ประกอบ และการตรวจคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐาน บูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ (สำหรับครู) เป็นแบบบันทึกที่ประกอบด้วยคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นคำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อ คือ ข้อคำถามด้านสภาพปัจจุบัน 6 ข้อ ด้านปัญหา 2 ข้อ

และด้านความต้องการ 4 ข้อ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบบันทึกการสนทนากลุ่มกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จากนั้นได้ทดลองใช้คำถามสนทนากลุ่มครู 3 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในคำถามสนทนากลุ่ม และระยะเวลาที่ใช้ว่าเพียงพอเหมาะสมหรือไม่ พบว่า ข้อคำถามมีความเหมาะสม

2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ (สำหรับนักเรียน) เป็นแบบบันทึกที่ประกอบด้วยคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นคำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อ คือ ข้อคำถามด้านสภาพปัจจุบัน 6 ข้อ ด้านปัญหา 2 ข้อ และด้านความต้องการ 4 ข้อ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จากนั้นได้ทดลองใช้คำถามสนทนากลุ่มนักเรียน 3 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในคำถามสนทนากลุ่ม และระยะเวลาที่ใช้ว่าเพียงพอเหมาะสมหรือไม่ พบว่า ข้อคำถามมีความเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis)

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ

ครูที่ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.00) ส่วนใหญ่มีอายุ 26-30 ปี (ร้อยละ 26.70) รองลงมา คือ มีอายุ 36-40 ปี และ 41-45 ปี (ร้อยละ 20.00) และมีอายุ 31-35 ปี (ร้อยละ 10.00) ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่ง ครู คศ.1 (ร้อยละ 50.00) รองลงมา คือ ครู คศ.3 (ร้อยละ 26.77) และครู คศ.2 (ร้อยละ 23.33) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี (ร้อยละ 46.70) รองลงมา คือ 16-20 ปี (ร้อยละ 13.30) และ 11-15 ปี และ 21-25 ปี (ร้อยละ 10.00) ตามลำดับ โดยครูมีระดับความคิดเห็นด้านปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ ดังนี้

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นของครูด้านปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ	2.83	0.145	ปานกลาง
ด้านความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ	4.12	0.159	มาก

ครูที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นด้านปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ อยู่ในระดับมาก

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 80.00) ส่วนใหญ่มีอายุ 18 ปี (ร้อยละ 60.00) รองลงมา คือ มีอายุ 17 ปี (ร้อยละ 22.90) และมีอายุ 19 ปี (ร้อยละ 14.30) โดยนักเรียนมีระดับความคิดเห็นด้านปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ ดังนี้

ตาราง 2 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนด้านปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ	3.04	0.143	ปานกลาง
ด้านความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ	4.35	0.199	มาก

นักเรียนมีระดับความคิดเห็นด้านปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ อยู่ในระดับปานกลาง และระดับความคิดเห็นด้านความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ครูที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐาน ได้ดังนี้

ธีม 1 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐาน

ปัจจุบันครูจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในห้องเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลงมือปฏิบัติจริง ได้คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา ค้นหาคำตอบ และออกแบบผลงาน/ชิ้นงานตามความคิดและความสนใจของนักเรียนเอง โดยนำสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นมาเป็นสื่อในการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและสัมผัสได้ เช่น ความเป็นอยู่ของชนเผ่าในท้องถิ่น วัฒนธรรม และวิถีชีวิตต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์การออกแบบวิธีการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคยและมีความสำคัญต่อผู้เรียน การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานส่งผลต่อผู้เรียนหลายประการ เช่น พัฒนาการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน และพัฒนาทักษะการสื่อสาร เนื่องจากผู้เรียนสามารถแสดงออกทางความคิดและพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ส่วนการนำสภาพแวดล้อมชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาและเรียนรู้ในบริบทท้องถิ่น นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์และคิดแก้ปัญหาจริงในชุมชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคม และชุมชน ส่งผลให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและสภาพทั่วไปของท้องถิ่นของตนเอง ช่วยสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อผู้เรียนและสถานศึกษา เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้เรียนในหลากหลายมิติ กระตุ้นให้ผู้เรียนเผชิญกับโจทย์และสถานการณ์ โดยสามารถคิดกระบวนการแก้ปัญหาและออกแบบสร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงานใหม่ ๆ ที่ได้จากการคิดนอกกรอบ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติร่วมกันเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมทักษะการสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นในการดำรงชีวิตจริง

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จะช่วยพัฒนาทักษะที่สำคัญให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้แก่ การคิด การวางแผน การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยี เพราะการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์มีกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง (ครู T01, สนทนากลุ่มครู 11 มีนาคม 2567)

ส่วนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้บริบทท้องถิ่นก็เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานศึกษาเช่นกัน เนื่องจากเป็นการนำสถานการณ์จริงและเรื่องใกล้ตัวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมาเป็นองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงเนื้อหาและเชื่อมโยงกับสิ่งที่พบเจอในชีวิตประจำวันได้ หรือสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาใหม่ได้ง่ายขึ้น ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและพัฒนาความรู้ของตัวผู้เรียน ที่เกี่ยวกับบริบทท้องถิ่น จนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธีม 2 นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์

ครูระบุปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานหลายประการ อาทิ ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านการเขียน ขาดทักษะของการคิดวิเคราะห์ ขาดทักษะการเชื่อมโยงความรู้จากหลายแหล่งข้อมูล ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดหรือคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ นักเรียนยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มไม่ช่วยกันทำงานทำให้กระบวนการกลุ่มไม่สามารถดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น โดยครูผู้สอนจะต้องคอยกระตุ้นและแทรกกระบวนการคิดวิเคราะห์หรือปรับแนวทางการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อให้การกระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ส่วนการใช้บริบทท้องถิ่นในการเรียนการสอนก็ยังพบปัญหาและอุปสรรค เช่น การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนเฉพาะทาง ผู้เรียนไม่มีความรู้หรือไม่เข้าใจบริบทท้องถิ่นที่มีความหลากหลายทำให้นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาการเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้ง และความแตกต่างระหว่างบริบทท้องถิ่นแต่ละชุมชนยังเป็นอุปสรรคในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกกลุ่ม

ผู้เรียนบางคนที่ไม่รู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชนเผ่าได้อย่างลึกซึ้งจึงทำให้การเรียนการสอนเกี่ยวกับชนเผ่า จะไม่ค่อยราบรื่น (ครูT04, สนทนากลุ่มครู 11 มีนาคม 2567)

ผู้เรียนบางคนไม่มีความรู้เรื่องบริบทท้องถิ่น ไม่เข้าใจประเด็นปัญหาในท้องถิ่น ทำให้มีความเคยชินในวิถีชีวิต จึงทำให้ไม่ทราบว่าเรื่องนั้นคือปัญหา (ครูT05, สนทนากลุ่มครู 11 มีนาคม 2567)

ธีม 3 ความต้องการการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐาน

ครูต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานต่อไปเนื่องจากตระหนักว่า เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนในหลายมิติ อาทิ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดสร้างสรรค์ โดยผู้เรียนสามารถได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเองเพื่อตั้งศักยภาพของตัวเองออกมาใช้อย่างเต็มที่ และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการทำงานได้ทั้งเดี่ยวและกลุ่ม เป็นการช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสารการทำงานร่วมกัน และสามารถต่อยอดความรู้ได้ นอกจากนั้นครูระบุความต้องการใช้บริบทท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้กับสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคย สิ่งใกล้ตัว หรือปัญหาในท้องถิ่น และนำความรู้ไปพัฒนาทักษะและใช้จริงในชีวิตประจำวัน และแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน นอกจากนั้น ครูให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เช่น 1) ปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทจริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถแก้ไขปัญหาได้จริง 2) ปรับรูปแบบการวัดและประเมินผลให้ตรงกับทักษะของการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 3) พัฒนาผู้เรียนอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มจากการออกแบบกิจกรรมจากง่ายไปหายาก สำหรับบริบทที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานนั้น ครูเสนอแนะให้ใช้สิ่งใกล้ตัว สถานการณ์จริง และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนได้สัมผัส

กับปัญหาจริงจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวหรือในชุมชนจะสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความสามารถของตัวผู้เรียนเองและส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

บริบทใกล้ตัวของผู้เรียนที่เกิดจากประสบการณ์ที่เคยเจอในชีวิตจริง เพราะผู้เรียนสามารถคิดตามได้และนำมาใช้ในการเรียนการสอนของตัวเองได้ (ครู T03, สอนนากลุ่มครู 11 มีนาคม 2567)

คิดว่าบริบทท้องถิ่น มีความน่าสนใจ สามารถนำมาใช้กับการจัดการเรียนรู้ได้ เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียนและส่งเสริมการคิดต่อยอดเพื่อพัฒนาท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ (ครู T05, สอนนากลุ่มครู 11 มีนาคม 2567)

ธีม 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์มีความเหมาะสมต่อตัวนักเรียนและโรงเรียน

นักเรียนที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐาน ดังนี้

นักเรียนระบุว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาเบเกอร์เพื่อการค้า โดยเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาด้วยตัวเอง และส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ โดยไม่ถูกจำกัดกรอบความคิด เช่น การนำเอาทรัพยากรและวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์เบเกอร์ที่สนใจ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน นอกจากนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทท้องถิ่นมาประกอบนั้น ยังทำให้นักเรียนมีความรู้สึกสนุกสนานกับการได้ศึกษาวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ในชุมชนของตนเอง ซึ่งช่วยให้นักเรียนเข้าใจบริบทของท้องถิ่นของตัวเอง และได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมายจากบริบทท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองจากปัญหาในบริบทท้องถิ่น จนเกิดเป็นแนวคิดใหม่ ๆ จนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง

นักเรียนระบุว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์มีความเหมาะสมอย่างยิ่งทั้งต่อตัวนักเรียนและโรงเรียน เนื่องจากเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดนอกกรอบ คิดได้หลากหลายมิติ ทำให้นักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเองและได้เรียนรู้ทักษะที่หลากหลาย การเรียนรู้ผ่านบริบทท้องถิ่นเป็นการเรียนรู้ผ่านสิ่งใกล้ตัว จะทำให้นักเรียนได้เข้าใจสถานการณ์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนดำเนินงานและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม การบูรณาการบริบทท้องถิ่นเข้ากับการเรียนการสอนจึงนับเป็นประโยชน์และส่งผลดีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง หากไม่มีการนำบริบทท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนก็อาจทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้และเข้าใจถึงคุณค่าของท้องถิ่นตนเอง ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้บริบทท้องถิ่นเข้ามาประกอบในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

รู้สึกสนุกสนานกับการสอนแบบนี้ค่ะ เพราะถ้าไม่มีบริบทท้องถิ่น เราก็จะไม่รู้วัฒนธรรมอาหารในประเทศต่าง ๆ หรือท้องถิ่นตามหมู่บ้านของเรา (นักเรียน S07, สทนากลุ่มนักเรียน 14 มีนาคม 2567)

รู้สึกว่าการสอนให้นักเรียนรู้จากบริบทท้องถิ่น ในการเรียนการสอนเป็นการสร้างให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแนวคิดอะไรใหม่ ๆ (นักเรียน S04, สทนากลุ่มนักเรียน 14 มีนาคม 2567)

ฉิม 5 นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ผลงาน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์ยังพบปัญหาและอุปสรรค อาทิ นักเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหาที่ได้รับมอบหมาย เกิดความเครียดในการสร้างสรรค์ผลงาน อย่างไรก็ตาม นักเรียนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์ที่สามารถช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพต่อการเรียนรู้ ส่วนปัญหาอุปสรรคในการเรียนที่มีการใช้บริบทท้องถิ่น คือ การขาดแคลนวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น ส่งผลให้การเลือกใช้สิ่งของในท้องถิ่นเพื่อประกอบการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างจำกัด ส่งผลให้การจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ทำได้ยากลำบากมากขึ้น หรือการสร้างสรรค์รูปร่างหรือลักษณะของชิ้นงานให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวยากต่อการลอกเลียนแบบ

วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมีวัตถุดิบน้อยค่ะใช้ไม่พอ นักเรียนเยอะด้วยค่ะทำให้ต้องต่อคิวใช้กัน (นักเรียน S01, สทนากลุ่มนักเรียน 14 มีนาคม 2567)

ฉิม 6 นักเรียนต้องการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีการใช้บริบทท้องถิ่นในการเรียนวิชาเบเกอร์เพื่อการค้า

นักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ใน วิชาเบเกอร์เพื่อการค้า เพราะช่วยให้เกิดผลงานที่แตกต่างไม่ซ้ำใคร เป็นจุดขายที่ดึงดูดลูกค้าให้มาอุดหนุนสินค้า ดังนั้นหากปราศจากความคิดริเริ่มแปลกใหม่ ผลงานที่ออกมาก็จะไม่โดดเด่นและน่าสนใจเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพทางความคิดและจินตนาการ เกิดแนวคิดใหม่ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน อีกทั้งยังได้แลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้อื่น ดังนั้น การเรียนการสอน วิชาเบเกอร์เพื่อการค้า จึงควรมุ่งเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ควบคู่ไปด้วยเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ในการคิดสร้างสรรค์ สร้างผลงานที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์นำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจต่อไป นอกจากนั้นควรมีการใช้บริบทท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ก็เพราะการประยุกต์ใช้บริบทท้องถิ่นเป็นส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผู้เรียนได้เข้าใจวิถีชีวิต เศรษฐกิจ ความต้องการของชุมชน และความเป็นอยู่ของผู้คนในบริบทท้องถิ่นของตนเอง เพียงแต่จะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจบริบทชุมชนของตนเองและเป็นการพื้นฐานการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนในระยะยาวอีกด้วย นอกจากนี้ การเรียนรู้บริบทท้องถิ่นยังช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคตได้

อยากให้มีต่อไป เพราะการสอนที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ ต้องควบคู่กับการเรียนเบเกอรี่ เพื่อการค้า เพื่อเป็นจุดเด่นที่แปลกใหม่ น่าดึงดูดไม่เหมือนใคร หากเราไม่มีความ ความคิดสร้างสรรค์ ขนมของเราก็จะเหมือนเบเกอรี่ทั่วไป ทำให้มีความ ความคิดที่แปลกใหม่นั้น จะเป็นจุดเด่นที่ให้ผู้คนมาอุดหนุนขนมเรา (นักเรียน S02, สทนากลุ่มนักเรียน, 14 มีนาคม 2567)

นักเรียนให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์ว่า ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี รวมถึงการให้กำลังใจและสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียน โดยไม่สร้างแรงกดดัน ไม่ว่าผู้เรียนจะทำถูกหรือผิด แต่ควรให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ควรเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการวิเคราะห์และการคิดอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ควรจำลองสถานการณ์หรือยกตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เห็นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดใหม่ ในการเรียนรู้ รวมทั้งอุปกรณ์และวัตถุดิบควรมีเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ ฝึกฝนทักษะได้อย่างเต็มที่

ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการ การศึกษาเพื่อการประกอบการ (Contextual Creativity-based Learning with Entrepreneurship Education: CCBL-EE) โดยการนำลักษณะของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบแบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบท ท้องถิ่นเป็นฐานมาบูรณาการกับลักษณะของการศึกษาเพื่อการประกอบการ ซึ่งหมายถึง 1) การศึกษาที่บูรณาการ ความรู้ทางธุรกิจศึกษา เพื่อมุ่งสร้างความรู้ทางธุรกิจในด้านสาขาวิชาการบัญชี การเงิน การตลาด และการจัดการ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างศักยภาพของการเป็นผู้ประกอบการของตัวผู้เรียน 2) เป็นการศึกษาที่ต่อยอด องค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อเตรียมความพร้อมให้มีศักยภาพในการแสวงหาและสร้างธุรกิจของผู้เรียน และ 3) เป็นการศึกษาที่ไม่จำกัดกรอบในเนื้อหาวิชาของสาขาใดสาขาหนึ่ง และสามารถเรียนรู้ได้ทุกระดับ การศึกษา โดยมุ่งพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการในตัวผู้เรียนที่ประกอบด้วย 1) มีทักษะและเจตคติที่ดี ต่อการเป็นผู้ประกอบการ 2) ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง 3) มีวิสัยทัศน์การเป็นผู้ประกอบการ 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 5) ทำงานเชิงรุก 6) มีจิตวิญญาณและพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ 7) เสริมสร้าง การมีส่วนร่วมทางสังคม

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษา เพื่อการประกอบการ (CCBL-EE) ซึ่งจะประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน โดยมีคำอธิบาย แต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอบริบทท้องถิ่นเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ (Introduction)

ครูทดสอบความรู้เดิม (prior knowledge) ของนักเรียนเพื่อตรวจสอบว่า นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ เดิมเพียงพอต่อการเรียนเนื้อหาใหม่หรือไม่ อย่างไร หากนักเรียนมีแนวคิดที่คลาดเคลื่อนครูแก้ไขแนวคิด ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนก่อนเรียนเนื้อหาใหม่ จากนั้นครูนำเสนอสถานการณ์ในบริบทท้องถิ่นรอบตัว นักเรียน (เช่น วิธีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ สภาพแวดล้อมฯ) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ

ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคม การนำแนวคิดมาสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 ระบุปัญหาและร่วมกันทำความเข้าใจบริบท (Identification)

นักเรียนระบุปัญหาที่พบในสถานการณ์จากบริบทท้องถิ่นที่ครูนำเสนอ โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อให้สามารถระบุปัญหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น โดยประเด็นปัญหาควรมีความน่าสนใจ แปลกใหม่ และสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานได้ จากนั้นนักเรียนรวมกลุ่มเพื่อระดมสมอง เพื่อพิจารณาเลือกประเด็นปัญหาที่น่าสนใจในการศึกษาค้นคว้าต่อไปของกลุ่ม เมื่อเลือกประเด็นปัญหาได้แล้ว สมาชิกกลุ่มร่วมกันทำความเข้าใจประเด็นปัญหาในบริบทดังกล่าวเพื่อให้เข้าใจปัญหาอย่างครบถ้วนและถ่องแท้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถหาแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ขั้นตอนที่ 3 วางแผนและลงมือสร้างสรรค์บูรณาการการประกอบการ (Initiation)

นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหา จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์และเลือกแนวทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุดของกลุ่มที่สอดคล้องกับปัญหาและสามารถบูรณาการการประกอบการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตจากการแก้ปัญหาได้ นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการทำงานแล้วลงมือดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้จนสามารถสร้างสรรค์ผลงาน/ชิ้นงานออกมาได้ จากนั้นนักเรียนระดมสมองเพื่อพิจารณาและเลือกแนวทางการประกอบการเกี่ยวกับผลงาน/ชิ้นงานนั้น ครูคอยสังเกตและให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนและเติมเต็มแนวคิดและทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับการประกอบการให้แก่นักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอผลงานและวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ (Sharing)

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน/ชิ้นงานที่บูรณาการแนวคิดการประกอบการแก่เพื่อนร่วมชั้นโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม จากนั้นรับฟังการวิจารณ์และการวิพากษ์อย่างสร้างสรรค์จากเพื่อนร่วมชั้นโดยยึดหลักการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลงานและหลีกเลี่ยงการวิจารณ์เชิงลบ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงผลงาน/ชิ้นงานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกใช้วิธีการ สื่อ และเทคโนโลยีในการนำเสนอผลงาน/ชิ้นงานอย่างอิสระ โดยครูมีหน้าที่คอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ เช่น การพูดที่ชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย การใช้น้ำเสียงและท่าทางที่น่าสนใจ

ขั้นตอนที่ 5 สรุปองค์ความรู้จากบริบท (Summarization)

นักเรียนทั้งชั้นร่วมกันสรุปความรู้ ทักษะ และประสบการณ์สำคัญจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงาน/ชิ้นงานบูรณาการการประกอบการ โดยแสดงการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับบริบทท้องถิ่นของตนเอง จนเป็นองค์ความรู้ที่สมบูรณ์สามารถนำความรู้ที่ได้

ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและการทำงานในยุคปัจจุบัน การสรุปสรุปองค์ความรู้จากบริบทสามารถแสดงออกมาได้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การจดบันทึกใจความสำคัญ การสร้างแผนผังความคิด (Concept Map) การจัดทำกราฟ/ แผนภูมิ / แผนผังฯ

ขั้นตอนที่ 6 ประยุกต์ใช้ความรู้สู่การประกอบการ (Extension)

นักเรียนนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์กับการประกอบการที่แสดงการเชื่อมโยงกับการดำเนินงานทางธุรกิจที่เป็นไปได้ในชีวิตจริง โดยเน้นการพัฒนาคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการประกอบการจากผลงาน/ชิ้นงานที่นักเรียนได้สร้างสรรค์ขึ้นมา (เช่น การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจำหน่าย การบัญชี การควบคุม การจัดการต้นทุนฯ) เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการเป็นผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน ครูคอยกระตุ้น ให้กำลังใจ และให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในระหว่างการประยุกต์ใช้ความรู้สู่การประกอบการเพื่อให้นักเรียนสามารถได้ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบการอย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 7 ประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation)

ครูใช้การประเมินที่หลากหลาย นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการประเมินโดยยึดหลักการประเมินอย่างสร้างสรรค์ โดยเริ่มจากการให้นักเรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเอง (Self-assessment) ผ่านแบบประเมินตนเอง อาจมีการประเมินโดยเพื่อนร่วมชั้น (Peer Assessment) นอกจากนั้น ครูประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้การประเมินที่ครอบคลุมทั้งการประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เช่น การสังเกตและ/หรือการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการระหว่างเรียน การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียนในทันทีทันใดเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ การประเมินการนำเสนอผลงาน ฯ และการประเมินสรุปรวม (Summative Assessment) เช่น การทดสอบหลังเรียน โดยการประเมินผลการเรียนรู้จะเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา และต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ทุกข้อ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ จากครูผู้สอน ด้านสภาพปัจจุบัน พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐาน ได้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและออกแบบผลงานตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง โดยการใชบริบทท้องถิ่นมาช่วยเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตจริงและสร้างความเข้าใจในปัญหาในวิถีชีวิตในชุมชนเป็นการช่วยส่งเสริมทักษะทางสังคม การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับ สิรินทิพย์ สิริธิตาสัตร์ (2564) ที่สรุปว่า การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญเน้นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนานาทักษะที่จำเป็นต่ออนาคต เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการคิดสร้างสรรค์

ด้านปัญหา พบว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ นอกจากนี้การทำงานกลุ่มยังประสบปัญหานักเรียนไม่ให้ความร่วมมือกันในการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

การที่นักเรียนมีความแตกต่างหลากหลายชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมและการใช้ภาษาที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการสื่อสารระหว่างการทำงานกลุ่ม (ชนาธินาถ โกษาแสง, 2564) ซึ่ง ภรณ์ภัสสรณ์ จำชัยภูมิ (2558) ได้เน้นย้ำว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการศึกษาพื้นฐานของนักเรียน เช่น ที่อยู่อาศัย พื้นฐานครอบครัว เพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากที่สุด

ด้านความต้องการ พบว่า ครูยังต้องการใช้การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานอยู่ เนื่องจากเป็นแนวทางที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนในหลายมิติ ทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองและลงมือปฏิบัติจริง และเป็นการเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริงและปัญหาในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์า เอกพันธ์ (2563) กล่าวว่า จัดการเรียนรู้โดยนำเนื้อหามาสร้างสถานการณ์เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียน สำหรับบริบทท้องถิ่นในชีวิตจริงหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงและชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์ตรงที่อยู่รอบตัวมากกว่าสิ่งที่อยู่ไกลตัวและเป็นนามธรรม โดยใช้วิธีการเรียนรู้เน้นการระดมความคิดของผู้เรียนการทำงานร่วมกันของผู้เรียนและเน้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

ส่วนการศึกษาลักษณะปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ จากกลุ่มนักเรียนด้านสภาพปัจจุบัน พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมถึงพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เชื่อมโยงความรู้กับบริบทท้องถิ่นในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการควรพัฒนาทักษะการคิดนอกกรอบ (Divergent Thinking) ของนักเรียน กล่าวคือ การคิดหลายทิศทาง หลายแง่มุม คิดได้กว้างไกล ลักษณะความคิดเช่นนี้ จะนำไปสู่ความคิดการประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการคิดวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จ (Guilford, 1967)

ด้านปัญหา พบว่า นักเรียนบางส่วนประสบความเครียดวิตกกังวล ไม่กล้าแสดงออกจากใจที่ได้รับในกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากไม่รู้วิธีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในตอบโจทย์ในการสร้างผลงาน ชิ้นงานรวมไปถึงการนำเสนองาน ซึ่งสอดคล้องกับ สิริพัทธ์ เกษภูวโรจน์ (2560) ที่พบว่า นักเรียนยังไม่ค่อยกล้าแสดงออกอย่างเต็มที่ด้วยสาเหตุหลายประการ ผู้ที่จะจำเป็นต้องฝึกหรือพัฒนาตนในด้านการคิด ความกล้าแสดงออก การแสดงความคิดเห็นและโดยเฉพาะในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ ต้องสามารถวางแผนกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ

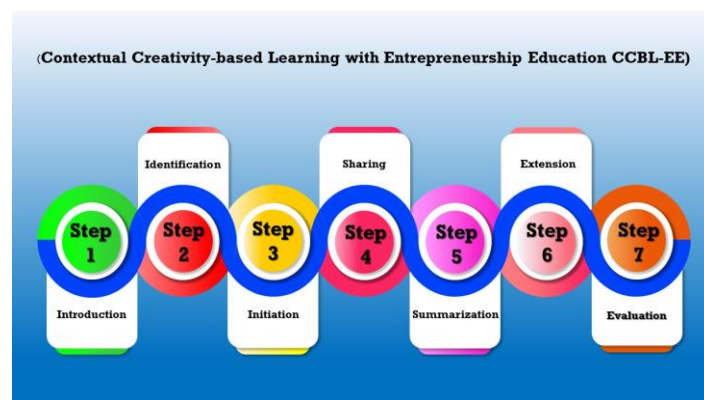
ด้านความต้องการ พบว่า นักเรียนมีความต้องการบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีรวมถึงการให้กำลังใจ และสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียน และควรให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง รวมถึงการเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริงที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการวิเคราะห์และการคิดอย่างเป็นระบบ หรือจำลองสถานการณ์หรือยกตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เห็น ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ความหมายของ พลอยนัลดดา ผาไชย (2561) สรุปว่า การนำเอาเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของ

นักเรียนมาเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ ผู้เรียนจะมีการช่วยกันวิเคราะห์สถานการณ์ที่อยู่ในบริบทจนเกิดความสงสัย จากนั้นครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ มีการวางแผนในการแก้ปัญหาในสถานการณ์เพื่อนำมาหาคำตอบผ่านกิจกรรมโดยนักเรียนจะสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีความคล้ายกันได้

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ (CCBL-EE) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ที่สร้างจากงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และทักษะการประกอบการ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับ วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และวรวรรณ นิมิตรพงษ์กุล (2562) การสอนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องสถิติ ครูอาจจะจัดรูปแบบการสอน เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกระตุ้น 2) ขั้นตั้งปัญหา 3) ขั้นการค้นและคิด 4) เด็กออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน 5) ประเมินผล และสอดคล้องกับ รหัท ดีบั้ง (2562) ได้นำเสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้บริบทเป็นฐาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ 2) การเรียนรู้จากประสบการณ์ 3) การนำความรู้ไปใช้ 4) การร่วมมือ 5) การถ่ายโอนความรู้ไปยังบริบทอื่น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ (CCBL-EE) ดังภาพ

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ (CCBL-EE)

สรุป

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ เป็นการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ที่นำบริบทท้องถิ่นมาเป็นฐานและบูรณาการเข้ากับการศึกษาเพื่อการประกอบการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสิ่งที่อยู่รอบตัว และสามารถนำไปใช้พัฒนาตนเองและชุมชน ในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์จะเป็นการจัดการเรียนรู้

ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง รวมถึงการแก้ไขปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยนำบริบทท้องถิ่นมาใช้เป็นฐานในการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมและทรัพยากรในชุมชนของตนเอง ทำให้เกิดความผูกพันและภูมิใจท้องถิ่นของตัวผู้เรียน นอกจากนี้การเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้บูรณาการเข้ากับการศึกษาเพื่อการประกอบการยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการประกอบการ เช่น วางแผนธุรกิจ การจัดการทรัพยากร และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ รวมถึงการบูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา เช่น เศรษฐศาสตร์ การตลาด เทคโนโลยี และการบริหาร โดยเป็นการปลูกฝังทักษะความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการสร้างสรรค์นวัตกรรม และความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจให้กับตัวผู้เรียน เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานและบูรณาการเพื่อการประกอบการ จึงเป็นแนวทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในห้องเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถให้ผู้เรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการประกอบการ ที่เป็นทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นแห่งอนาคต ตามกรอบนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ครูผู้สอนสามารถใช้แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการไปพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทชั้นเรียนของตนเอง หรือนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่รับผิดชอบ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการไปเผยแพร่ให้ครูในสถานศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่รับผิดชอบ และสนับสนุนทรัพยากรและบรรยากาศที่เหมาะสมในการส่งเสริมการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานบูรณาการการศึกษาเพื่อการประกอบการไปเผยแพร่หรือจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในสังกัด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป ควรพิจารณาการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย และศึกษาผลที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาตัวแปรตามอันเป็นทักษะสำคัญที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. (2565, 29 ธันวาคม). หน้า 1-5. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/>
- กิตติกันฐากรณ์ การุณประชา. (2563). การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. [การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิตติคุณ มั่นคงดี. (2560). ความต้องการเป็นผู้ประกอบการด้านคหกรรมศาสตร์ของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. [วิทยานิพนธ์คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- กิติมา กิจประเสริฐ. (2562). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบ CBL ร่วมกับอินโฟกราฟิก วิชาคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- จุฑารัตน์ ศรีน้อย. (2564). การพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับอินโฟกราฟิกเคลื่อนไหว สำหรับเยาวชนแกนนำ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชนาธินาถ โกษาแสง. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเรื่องระบบนิเวศเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่ล้มเหลวทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชลธิชา นานา. (2650). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. [วิทยานิพนธ์ศึกษามหาศาสตรบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐวัฒน์ อนันตะสุข. (2565). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธนวุฒิ พิมพิก. (2558). การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้า.
- ธีรวิทย์ เนียมโก๊ะ. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความรู้รอบด้านสุขภาพ เรื่องระบบภูมิคุ้มกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นวรรตน์ ชนาพรณ. (2550). การศึกษากลยุทธ์ในการดำเนินงาน ภูมิความรู้ความชำนาญ เชวาร์นเชิงปฏิบัติ และความสำเร็จในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแช่แข็ง กลุ่มผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- บุษยา ธงนำทรัพย์. (2562). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เรื่อง พลังงานความร้อน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พลอยนิตดา ผาปไชย. (2561). การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่ใช้บริบทเป็นฐาน เรื่อง กรด-เบส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิมพิชา เอกพันธ์. (2563). การพัฒนาการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ทฤษฎีกราฟเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภรณ์ภัสสรณ์ จำชัยภูมิ. (2558). การพัฒนาแนวคิดของนักเรียนเรื่อง ปฏิกริยาเคมี ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มงคล เรืองณรงค์ และลัดดา ศิลาโน้อย. (2558). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส21103 สังคมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 38(4), 141 - 148.
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์. (มปป.) มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์. มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์.
- รัทพ์ ดีบแพง. (2562). การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐาน เรื่อง อัตราส่วน และร้อยละ ที่ส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. [การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี. (2567). หลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา แนวใหม่) หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2567) ที่สอดคล้องกับรายวิชาของหลักสูตร ปวช. พุทธศักราช 2567 ประเภทวิชาอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอาชีพการประกอบและบริการอาหาร สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ. โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2558). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL). วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้, 1(2), 23 - 37.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และวรวรรณ นิमितพงษ์กุล. (2562). สอนสร้างสรรค์ เรียนสนุก ยุค4.0+. ซีอีดูเคชั่น.
- สมภาพ ล้อเรืองสิน. (2562). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคมเพื่อส่งเสริมเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเริ่มต้นสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570).
<https://www.obec.go.th/archives/813787>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาชาติ 2560-2579*. บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สิรินทิพย์ สิทธิศาสตร์. (2564). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เรื่อง วัสดุรอบตัวเรา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2560). กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในกระบวนการ CEE2205 (ความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็ก). *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 32(2), 1 - 8.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2551). *ความคิดสร้างสรรค์*. รักลูกแฟมิลีกรุ๊ป.
- สุรัชย์ ภัทรบรรเจิด. (2560). นโยบายการจ่ายปันผลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 15(1), 23 - 34.
- อาทิตย์ วุฒิศะโร. (2543). *อุดมศึกษากับการสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ประกอบการ*. *จุฬาลงกรณ์วารสาร*, 12(46), 39 - 48.
- Guilford, J. P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. McGraw-Hill.
- Phenphanor Phuangphae. (2017). Creativity-based learning in social studies. *Veridian E-Journal*, 10(5), 365 - 374.